

Bogdan DIMA

Studii: doctor în drept al Universității din București.**Activitate:** conferențiar universitar la Facultatea de Drept - Universitatea din București - Drept administrativ, Proceduri administrative necontencioase și Democrație constituțională. A lucrat în cadrul Administrației Prezidențiale, Guvernului României și în cadrul Senatului României, cu atribuții în domeniul constituțional-politic.**Publicații:** autor al monografiilor *Conflictul dintre Palate. Raporturile de putere dintre Parlament, Guvern și Președinte în România postcomunistă și Sisteme de guvernare în democrațiile din Centrul și Sud-Estul Europei*; articole și capitole de carte apărute în reviste și la edituri din țară și din străinătate; a coordonat lucrarea *După 30 de ani. Justiția constituțională în România*.

Luca CIUBOTARU

Studii: absolvent de drept și studii europene, bursier al Universității Paris 13 - Sorbona și doctorand în drept constituțional la Școala Doctorală a Facultății de Drept - Universitatea din București.**Activitate:** cadru didactic colaborator al Facultății de Drept - Universitatea din București - Drept constituțional, Instituții Politice și Drept parlamentar. A lucrat în cadrul Guvernului României, Administrației Prezidențiale, cu atribuții în domeniul constituțional legislativ. În prezent își desfășoară activitatea în cadrul Curții Constituționale a României. A acumulat o experiență de 15 ani în domeniul societății civile, ca organizator comunitar, lider de organizații sau în poziții de reprezentare internațională și națională și este preocupat de spațiul civic și procesele de consolidare a democrației.**Publicații:** autor de articole și capitole de carte, publicate la edituri din țară sau în străinătate.

Tudor BONIFATE

Studii: absolvent studii de licență la Facultatea de Drept - Universitatea din București în anul 2022, în calitate de șef de promoție, urmate de programul de master *Achiziții publice, concesiuni, parteneriat public-privat*; doctorand în Drept administrativ la Școala Doctorală a Facultății de Drept - Universitatea din București (din 2023).**Activitate:** este cadru didactic asociat la Facultatea de Drept - Universitatea din București - Drept administrativ; avocat colaborator senior în cadrul S.C.A. Țuca Zbârcea & Asociații.

Bogdan Dima Luca Ciubotaru Tudor Bonifate

Reprezentarea parlamentară a minorităților naționale în România postcomunistă

Analiză comparativă, avantaje, dezavantaje
și soluții legislative

*Prezentul studiu a fost redactat și publicat cu susținerea Roma for
Democracy și Fundației Konrad Adenauer - Programul pentru
Statul de Drept al KAS pentru Europa de Sud-Est (RLP SEE)*

Concept copertă WeCan AD

Editura C.H. Beck
București 2026ROMA FOR
DEMOCRACY
ROMANIAKONRAD
ADENAUER
STIFTUNG
RULE OF LAW - SOUTH EAST EUROPE

AVERTISMENT!

Având în vedere amploarea luată de fenomenul fotocopierii lucrărilor de specialitate, mai ales în domeniul Dreptului, atragem atenția că, potrivit art. 14 și 196 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, reproducerea operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe, dacă respectiva reproducere a fost efectuată fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor recunoscute de legea menționată, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare sau cu amendă. Prin *reproducere*, conform legii, se înțelege realizarea, integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloace și sub orice formă.

Nu vă faceți părtași la distrugerea cărții!

Editura C.H. Beck este acreditată CNATDCU și este considerată editură cu prestigiu recunoscut.

Reprezentarea parlamentară a minorităților naționale în România postcomunistă. Analiză comparativă, avantaje, dezavantaje și soluții legislative
Bogdan Dima, Luca Ciubotaru, Tudor Bonifate

Copyright © 2026 – Editura C.H. Beck

Toate drepturile rezervate Editurii C.H. Beck.

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii C.H. Beck. Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DIMA, BOGDAN

Reprezentarea parlamentară a minorităților naționale în România postcomunistă : analiză comparativă, avantaje, dezavantaje și soluții legislative / Bogdan Dima, Luca Ciubotaru, Tudor Bonifate. - București :

Editura C.H. Beck, 2026

Conține bibliografie

ISBN 978-606-18-1627-9

I. Ciubotaru, Lucia

II. Bonifate, Tudor

323.1

Editura C.H. Beck

Bdul. Iuliu Maniu nr. 7

Corp C, parter, Sector 6, București

E-mail: comenzi@beck.ro

Cuprins

Prefață.....	XI
Cuvânt înainte	XV
Abrevieri.....	XXI
Capitolul I. Scop, metode, ipoteze	I
Capitolul II. Cadrul normativ	13
Secțiunea 1. Reglementări internaționale și regionale.....	13
Secțiunea a 2-a. Cadrul constituțional autohton.....	17
Secțiunea a 3-a. Cadrul legal și evoluțiile legislative	27
§1. Reglementările privind reprezentarea parlamentară a minorităților naționale	27
A. Perioada preconstituțională (1990-1992).....	28
B. Perioada 1992-2004.....	32
C. Perioada 2004-2008.....	38
D. Perioada 2008-2015.....	42
E. Perioada 2015 - prezent	47
§2. Reglementările privind Consiliul pentru Minoritățile Naționale (CMN)	49
A. Perioada 1993-1997.....	50
B. Perioada 1997-2001.....	51
C. Perioada 2001 - prezent	52
§3. Reglementările privind acordarea statutului de utilitate publică în România.....	57
A. Cadrul normativ. Evoluție	57
B. Modalități privind dobândirea statutului de utilitate publică.....	63

C. Analiza condițiilor pentru acordarea statutului de utilitate publică.....	68
§4. Condiția numărului excesiv privind membrii fondatori.....	80
Secțiunea a 4-a. Proiectul de lege pentru modificarea O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații.....	90
§1. Principalele modificări și completări aduse de Proiect.....	91
§2. Amendamente riscante.....	97
§3. Compatibilitatea proiectului cu standardele impuse în jurisprudența CEDO.....	103
Capitolul III. Jurisprudența relevantă în materie	106
Secțiunea 1. Jurisprudența Curții Constituționale a României.....	107
§1. Decizia nr. 325/2004 – legiuitorul să decidă.....	107
§2. Decizia nr. 146/2005 – blocarea fragmentării electorale	111
§3. Decizia nr. 1188/2008 – egalitate fără egalitate	116
§4. Decizia nr. 880/2012 – ezitarea de a merge până la capăt	121
§5. Decizia nr. 80/2014 – corelații eronate.....	125
§6. Decizia nr. 75/2015 – schimbare de paradigmă... doar pentru partidele politice	128
§7. Decizia nr. 120/2018 – protecție legală pentru o reprezentare reală.....	133
§8. Decizia nr. 790/2018 – fără diferențe când scopul este combaterea spălării banilor	138
Secțiunea a 2-a. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului	141
§1. Cauza <i>Grosaru c. României</i> (2010) – probleme la atribuirea mandatului.....	142

§2. Cauza <i>Ofensiva Tinerilor c. României</i> (2015) – neclarități cu privire la semne și nume.....	146
§3. Cauza <i>Danis și Asociația Etnicilor Turci c. României</i> (2015) – utilitatea publică și seriozitatea candidaturilor	154
§4. Cauza <i>Cegolea c. României</i> (2020) – fără remedii efective	160
Secțiunea a 3-a. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție	167
Capitolul IV. Dinamica electorală privind organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale	169
Secțiunea 1. 34 de ani de alegeri	170
§1. Alegerile parlamentare din 1990	170
A. Competitori electorali și numărul de voturi primit	170
B. Mandate obținute.....	172
§2. Alegerile parlamentare din 1992	174
A. Competitori electorali și numărul de voturi primit	174
B. Mandate obținute.....	176
§3. Alegerile parlamentare din 1996.....	179
A. Competitori electorali și numărul de voturi primit	179
B. Mandate obținute.....	182
§4. Alegerile parlamentare din 2000	184
A. Competitori electorali și numărul de voturi primit	184
B. Mandate obținute.....	188
§5. Alegerile parlamentare din 2004	190
A. Competitori electorali și numărul de voturi primit	190
B. Mandate obținute.....	193

§6. Alegerile parlamentare din 2008.....	194
A. Competitori electorali și numărul de voturi primit.....	194
B. Mandate obținute.....	197
§7. Alegerile parlamentare din 2012.....	198
A. Competitori electorali și numărul de voturi primit.....	198
B. Mandate obținute.....	200
§8. Alegerile parlamentare din 2016.....	202
A. Competitori electorali și numărul de voturi primit.....	202
B. Mandate obținute.....	204
§9. Alegerile parlamentare din 2020.....	207
A. Competitori electorali și numărul de voturi primit.....	207
B. Mandate obținute.....	209
§10. Alegerile parlamentare din 2024.....	210
A. Competitori electorali și numărul de voturi primit.....	210
B. Mandate obținute.....	213
Secțiunea a 2-a. Date statistice integrate.....	215
§1. Restrângerea prin lege a competiției electorale.....	215
§2. Stabilizarea prin rigidizare.....	217
§3. Discrepanțe de mărimi.....	218
§4. Evoluții, riscuri și soluții.....	223
Capitolul V. Sisteme de reprezentare parlamentară a minorităților naționale în state membre ale Uniunii Europene.....	230
Secțiunea I. Instrumente internaționale privind repre- zentarea parlamentară a minorităților naționale.....	230

§1. Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale.....	231
§2. Recomandările de la Lund.....	233
A. Recomandarea nr. 9.....	234
B. Recomandarea nr. 10.....	239
§3. Codul bunelor practici în materie electorală.....	240
Secțiunea a 2-a. Sisteme electorale care facilitează repre- zentarea parlamentară a minorităților naționale.....	241
§1. Existența în Parlament a unui reprezentant al minorității naționale cu rol consultativ.....	243
A. Cipru.....	243
B. Ungaria.....	243
§2. Eliminarea sau diminuarea pragului electoral pentru minoritățile naționale.....	244
A. Germania.....	244
B. Italia.....	245
C. Polonia.....	246
D. Ungaria.....	246
§3. Existența unor mandate rezervate în Parlament pentru minoritățile naționale.....	247
A. Croația.....	247
B. Slovenia.....	248
Secțiunea a 3-a. Specificul sistemului românesc.....	249
Capitolul VI. Concluzii și soluții.....	252
I. Concluzii generale.....	253
1.1. Legislația electorală prohibitivă.....	253
1.2. Jurisprudența protectoare a instanțelor românești.....	256
1.3. Jurisprudența generoasă a Curții Europene a Drepturilor Omului.....	259
1.4. Dinamica electorală.....	263

1.5. Un sistem bun, aplicat eronat.....	264
2. Schimbarea necesară a paradigmei.....	265
Anexa 1. Prevederi constituționale și legale privind minoritățile naționale	273
I. Constituția României.....	273
II. Legea 208/2015 privind alegerea Senatului și Camerei Deputaților.....	274
Anexa 2. Tratatete internaționale și documentele politice relevante privind drepturile minorităților naționale	277
I. Tratatete internaționale	277
II. Documente politice	279
Anexa 3. Evoluția legislației și a condițiilor privind reprezentarea politică a cetățenilor aparținând minorităților naționale	280
Anexa 4. Lista organizațiilor minorităților naționale care au obținut statut de utilitate publică potrivit OG nr. 26/2000.....	283
Anexa 5. Raport nr. minim de membri / nr. de voturi necesare pentru un mandat.....	285
Anexa 6. Condiții pentru dobândirea statutului de utilitate publică.....	286
Anexa 7. Condiții pentru dobândirea statutului de utilitate publică.....	290
Bibliografie.....	301
Index	309

Prefață

În democrație nu există sisteme electorale perfecte. Din când în când legiuitorul trebuie să analizeze, să evalueze și să integreze aspecte complexe și adesea concurente la nivelul unei comunități politice: tipul de reprezentare (proporțional sau majoritarist), gradul de reprezentare raportat la dimensiunea național vs. local/regional, promovarea unor măsuri afirmative pentru reprezentarea minorităților naționale, stabilitatea politică (parlamentară și guvernamentală). Opțiunile legislative cu privire la sistemele electorale presupun întotdeauna negocieri și compromisuri între aceste scopuri, dar întotdeauna în limitele valorilor fundamentale ale democrației constituționale.

Suntem conștienți că democrația nu este niciodată o „*stare finală*”. Democrația este un proces în care libertățile și valorile fundamentale ale statului de drept sunt în permanență testate și îmbunătățite în practică, într-un proces continuu cu sușuri și coborâșuri. De fiecare dată când discutăm temele fundamentale ale democrației, trebuie să ne întrebăm dacă regulile în vigoare rămân adecvate evoluției societății sau dacă ele reflectă pur și simplu dorința firească a celor aflați la putere de a-și proteja câștigurile electorale, adică de a rămâne cât mai mult timp la putere.

Lucrarea de față este un instrument util pentru a înțelege mai bine cum funcționează sistemul electoral românesc, în dimensiunea privitoare la reprezentarea parlamentară a minorităților naționale. Este primul studiu integrat cu privire la

OSCE	- Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
p.	- pagina
parag.	- paragraf
pct.	- punct
s.n.	- sublinierea noastră
SGG	- Secretariatul General al Guvernului
UDMR	- Uniunea Democrată Maghiară din România
urm.	- următoarele
vol.	- volum

Capitolul I

Scop, metode, ipoteze

Prezentul studiu abordează tema reprezentării parlamentare a minorităților naționale din România și realizează o evaluare critică și integrată a legislației și jurisprudenței naționale în acest domeniu, prin raportare la modelele și standardele din democrațiile constituționale europene, inclusiv jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului sau instrumentele de tip *soft law* ale Comisiei de la Veneția.

Nu vom aborda toate subiectele posibile ale acestei tematici generoase, însă ne vom axa pe analiza legislației, a practicii electorale, a jurisprudenței și a bunelor standarde cu privire la condițiile privind depunerea candidaturilor în vederea obținerii unui mandat parlamentar pentru organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale. Vom analiza în amănunt cum a fost implementat efectiv art. 62 alin. (2)¹ din Constituția României, republicată.

Ne-am concentrat asupra acestui subiect din două motive principale. În primul rând, condițiile pentru depunerea candidaturilor în alegerile parlamentare reprezintă punctul de intersecție dintre drepturile politice fundamentale (dreptul de a alege și dreptul de a fi ales) și valorile fundamentale ale

---

¹ Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, care nu întrunesc în alegeri numărul de voturi pentru a fi reprezentate în Parlament, au dreptul la câte un loc de deputat, în condițiile legii electorale. Cetățenii unei minorități naționale pot fi reprezentați numai de o singură organizație.

constituționalismului democratic (pluralismul politic și alegerile libere). Din această perspectivă condițiile legale pentru depunerea candidaturilor în alegerile parlamentare reflectă în plan normativ, la cel mai înalt nivel de reprezentare politică, atât drepturi fundamentale, cât și valori axiologice ale unei democrații constituționale. În al doilea rând, chiar dacă se pot accepta condiții diferite pentru depunerea candidaturilor cu privire la subiecte de drept distincte (partide politice, alianțe electorale, candidați independenți sau organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale), aceste condiții trebuie să fie echitabile, juste și să faciliteze premisa oricărui proces electoral democratic, anume competiția electorală pentru obținerea voturilor. Numai în măsura în care facilitează accesul la o reală competiție electorală, aceste condiții sunt juste în mod obiectiv și pot să garanteze încrederea cetățenilor într-un proces electoral liber. Or, în contextul mișcărilor politice contestare, iliberale și disruptive, care se dezvoltă în interiorul democrațiilor constituționale de pretutindeni, astfel de teme devin relevante pentru a înțelege, în general, cum putem recâștiga încrederea într-un proces electoral just și credibil. În al treilea rând, Constituția României oferă un model protectiv pentru reprezentarea parlamentară a minorităților naționale, în sensul în care minoritățile naționale au dreptul de a fi reprezentate în Parlamentul României. Modul în care organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale depun candidaturi și regulile electorale pentru atribuirea mandatelor parlamentare trebuie să respecte valorile constituționale constitutive, așa cum se regăsesc în art. 1 alin. (2) din Constituția României, precum și să asigure eficiența drepturilor politice fundamentale pentru cetățenii care aparțin minorităților naționale.

Ca atare, în acest studiu am încercat să înțelegem în ce măsură dreptul de a avea reprezentanți ai minorităților naționale în Parlament este unul efectiv, iar nu formal.

În spațiul public, modul în care prevederile constituționale din art. 62 alin. (2) din Constituția României au fost implementate prin legislația electorală privind alegerile parlamentare este o temă aproape¹ inexistentă. Nu am identificat nicio analiză exhaustivă din perspectiva dreptului constituțional și a dreptului electoral cu privire la această temă. Însă, acest deficit doctrinar este cu atât mai impresionant cu cât jurisprudența Curții Constituționale și, ulterior, jurisprudența CEDO au tratat subiectul în mod constant prin decizii și hotărâri foarte interesante din perspectiva argumentelor juridice utilizate.

Un posibil factor explicativ al acestui interes redus cu privire la condițiile pentru depunerea candidaturilor în alegerile parlamentare de către organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale ar putea fi faptul că, prin

---

¹ Literatura de specialitate este limitată la câteva analize realizate anterior anului 2010, care tratează unele elemente ale reprezentării politice ale minorităților naționale. Printre acestea se numără: S.I. Gergő, Reprezentarea politică a minorităților naționale, în Studii de Atelier. Cercetarea Minorităților Naționale din România nr. 20/2009, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale (<https://www.ispmn.gov.ro/uploads/szekelyzo.pdf>). Acesta prezintă, într-o manieră generală, principalele prevederi legale și rezultatele electorale obținute de organizațiile minorităților naționale; L. Salat, Reprezentarea minorităților naționale pe locurile rezervate în Parlament, Politici de integrare a minorităților naționale din România. Aspecte legale și instituționale într-o perspectivă comparată (Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală: Cluj-Napoca, 2008) (<http://www.edrc.ro/docs/docs/politici/Intregul-volum.pdf>). A se vedea și E.M. Nica, Drept electoral, ed. a II-a, Ed. Universul Juridic, București, 2016, p. 217-225.

simpla existență în Camera Deputaților a unui grup parlamentar format din reprezentanții minorităților naționale, problema reprezentării minorităților naționale în forul legislativ este rezolvată. Vedem, astfel, doar rezultatul unui drept constituțional, fără să ne mai întrebăm cum s-a ajuns la acest rezultat și dacă acest rezultat este cel mai bun pentru democrația noastră dintre toate rezultatele posibile.

Din acest motiv, chestiunea de fond a acestui studiu nu vizează tema reprezentării parlamentare a minorităților naționale ca urmare a voinței originare a legiuitorului constituant (aspect profund democratic și pentru care România trebuie apreciată¹). Ce contează pentru studiul nostru este modul în care au fost reglementate la nivel infraconstituțional condițiile pentru depunerea candidaturilor de către organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale. Practic, în timp și fără dezbateri publice serioase a fost instituit un veritabil monopol de reprezentare parlamentară exclusiv pentru organizațiile deja reprezentate în Camera

---

¹ De altfel, cu titlu general și fără a analiza în detaliu modul de depunere a candidaturilor la alegerile prezidențiale de către organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, gradul de reprezentare parlamentară și participarea minorităților naționale la viața politică au fost apreciate la nivel internațional. În acest sens, a se vedea a cincea opinie a Comitetului consultativ al convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale (Consiliul Europei), adoptat la 3 aprilie 2023. La pag. 4 se precizează că „România are un cadru juridic și de politici solid pentru protecția persoanelor aparținând minorităților naționale. Asociațiile care reprezintă cele 20 de minorități recunoscute beneficiază de sprijin financiar generos pentru protejarea și promovarea culturilor minorităților și au posibilitatea de a participa la luarea deciziilor prin Consiliul Minorităților Naționale și prin locuri rezervate în Parlament. Cei mai mulți reprezentanți ai minorităților și-au exprimat satisfacția față de sistemul actual de protecție” (<https://rm.coe.int/5th-op-romania-summary-ro/1680ac76e8>).

Deputaților, fiind eliminată complet orice competiție electorală între diverse organizații în rândul minorităților naționale. Cu alte cuvinte, rezultatul urmărit de legiuitorul constituant există în practică, dar este profund viciat prin raportare la procedura de implementare reglementată de legislația electorală infraconstituțională.

Așadar, ne aflăm în situația în care un text constituțional excepțional este transformat prin legislația subsecventă într-un mecanism de reprezentare, care elimină *de facto* pluralismul politic din procesul electoral pentru selectarea reprezentanților minorităților naționale. În esență, modul în care sunt reglementate condițiile pentru depunerea candidaturilor din partea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care nu sunt reprezentate în Parlament elimină posibilitatea ca în alegerile parlamentare să existe mai mulți competitori politici care să asigure caracterul pluralist al oricăror alegeri din cadrul unei democrații. Prin intermediul unui complex legislativ și administrativ dezvoltat în timp, art. 62 alin. (2) din Constituție a ajuns să fie un paravan pentru un monopol de reprezentare, cu eliminarea completă a competiției electorale. Aceasta este ipoteza de lucru a acestui studiu, ipoteză pe care încercăm să o analizăm cu metodele de cercetare specifice științei dreptului, pentru a identifica în ce măsură se confirmă sau se infirmă.

Suntem sau nu suntem în situația în care un text constituțional excepțional prin caracterul său democratic a fost pus în aplicare în mod defectuos prin legislația infra-constituțională, ceea ce a condus la erodarea până la dispariție a oricărei forme de competiție electorală în cadrul minorităților

naționale care au dreptul constituțional la un reprezentant în forul legislativ? Aceasta este întrebarea.

Fiecare Constituție democratică se fundamentează pe un set de valori și principii fundamentale, care constituie nucleul identității constituționale a statului. În România, cele două valori constituționale supreme care încadrează evoluția constituționalismului postcomunist sunt, pe de o parte, pluralismul politic, ca expresie a libertății câștigate prin Revoluția din 1989 și, pe de altă parte, respectarea statului de drept, ca expresie a aderării României la valorile democratice europene și transatlantice. Aceste două valori fundamentale se regăsesc în art. 1 din Constituția României, sunt dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale și reprezintă fundamentul valoric pentru întreg designul constituțional.

Atunci când aplicăm pluralismul politic la cadrul legal care reglementează alegerile parlamentare, inevitabil trebuie analizat în ce măsură legislația electorală garantează alegeri libere, periodice și corecte, respectiv drepturile politice fundamentale (dreptul de a alege și de a fi ales). Când aplicăm principiile statului de drept la cadrul legal care reglementează alegerile parlamentare, inevitabil trebuie analizate elementele care țin de principiul securității raportului juridic și calitatea legii, respectiv de dreptul de a contesta o decizie administrativă a autorității executive în fața instanțelor, beneficiind de un termen rezonabil și o procedură echitabilă pentru soluționarea cauzei și, eventual, repararea pagubei.

Având în vedere cele expuse mai sus, considerăm că prezentul studiu reprezintă primul demers de cercetare, analiză și interpretare juridică redactat până acum în România, prin care mecanismele de acces în forul legislativ

pentru organizațiile minorităților naționale sunt analizate în mod sistematic, integrat.

Totuși, trebuie precizat de la bun început că studiul nostru nu tratează reprezentarea politică și parlamentară a minorității maghiare care, prin prisma ponderii sale, a reglementărilor electorale și a dispersiei sale teritoriale, are un regim distinct din punct de vedere politic și legal. Având grup parlamentar propriu, reprezentarea minorității maghiare este asigurată fără a fi necesară aplicarea regulii prevăzute de art. 62 alin. (2) din Constituție. Astfel, potrivit art. 94 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Camerei Deputaților și Senatului, repartizarea mandatelor se face pentru formațiunile care îndeplinesc pragul electoral. Potrivit acestei norme, pragul electoral a fost configurat inclusiv ținând cont și de specificul comunității maghiare, dispersia sa teritorială și ponderea sa. Astfel, pragul electoral este unul alternativ, respectiv 5% din totalul voturilor valabil exprimate la nivel național sau 20% din totalul voturilor valabil exprimate în cel puțin patru circumscripții electorale pentru toți competitorii electorali, cea de-a doua ipoteză fiind aplicabilă minorității maghiare în cazul în care formațiunea nu obține 5% din numărul total de voturi la nivel național.

Mai mult, Uniunea Democrată Maghiară din România (UDMR) are, din perspectivă juridică, statutul unei asociații aparținând minorităților naționale, potrivit O.G. nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile. Fiind sesizată cu o cerere de verificare a constituționalității unui partid politic a UDMR,¹ Curtea Constituțională a respins ca inadmisibilă sesizarea și a reținut că deși potrivit legii în vigoare la acel moment,

¹ A se vedea DCC nr. 272/2014 (M.Of. nr. 451 din 20 iunie 2014).

organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale le este aplicabil același regim juridic ca și partidelor politice în procesul electoral, această asimilare făcută de lege sub aspectul participării la procesul electoral nu conduce la transformarea UDMR în partid politic, ea păstrându-și regimul juridic de asociație.

De asemenea, trebuie să precizăm că acest studiu nu analizează nici condițiile pentru depunerea candidaturilor din partea unor partide sau organizații ale minorităților naționale în alegerile locale, nici situațiile în care partide politice mainstream au alocat în diverse ocazii electorale locuri eligibile pentru cetățeni aparținând minorităților naționale. Chiar dacă ar fi utilă pentru înțelegerea comprehensivă a reprezentării politice la nivel local și central a intereselor minorităților naționale în România postcomunistă, scopul acestui studiu exclude reprezentarea politică la nivel local a minorităților, precum și strategiile de diversificare a ofertei electorale din partea partidelor politice organizate la nivel național sau local. Această excludere se fundamentează pe faptul că ne interesează doar modul în care a fost pus în aplicare art. 62 alin. (2) din Constituția României, republicată, care vizează exclusiv reprezentarea parlamentară (deci la nivel național) a minorităților naționale.

Așadar, în acest studiu ne vom axa doar pe analiza detaliată a condițiilor legale pentru depunerea candidaturilor în alegerile parlamentare pentru organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, așa cum rezultă din art. 62 alin. (2) din Constituția României.

Metoda de cercetare se bazează pe analiza normativă, metodele de interpretare juridică și analiza legislației, a jurisprudenței Curții Constituționale a României (CCR), a Curții

Europene a Drepturilor Omului (CEDO), a Înaltei Curți de Casație și Justiție (ICCJ), inclusiv a standardelor stabilite prin numeroase documente și rapoarte de tip *soft law*, în special cele redactate la nivelul ONU, Consiliului Europei, Comisiei de la Veneția și Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE).

Din perspectivă temporală, vom avea în vedere exclusiv legislația, jurisprudența CCR, CEDO, ICCJ și practica administrativă privind condițiile legale pentru depunerea candidaturilor la alegerile parlamentare din partea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale în perioada postcomunistă, începând cu primele alegeri libere (mai 1990) până la ultimul rând de alegeri parlamentare (decembrie 2024). Totodată, vom analiza atât rezultatele electorale obținute de organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale începând cu primele alegeri parlamentare postcomuniste până în 2024, cât și sistemele de reprezentare a minorităților naționale din state membre ale Uniunii Europene.

Nu în ultimul rând, vom analiza procedura stabilită de lege pentru dobândirea statutului de utilitate publică (condiție necesară pentru depunerea de candidaturi în alegerile parlamentare pentru organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care nu sunt reprezentate în Parlament), astfel cum sunt detaliate prin O.G. nr. 26/2000¹ cu privire la asociații și fundații și prin Metodologia Secretariatului General al Guvernului (SGG).² Scopul este acela de a

¹ M.Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000.

² Metodologie privind cererile de acordare a statutului de utilitate publică adresate Secretariatului General al Guvernului, publicată sub forma unui document model (https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2022/03/Methodologie-SGG_model.pdf).